

bron :

Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen

PB C 57 van 29/02/2000

Advies van het Comité van de Regio 's over de "Mededeling van de Commissie aan de Raad, aan het Europees Parlement, aan het Economisch en Sociaal Comité en aan het Comité van de Regio's over een bosbouwstrategie voor de Europese Unie"

(2000/C 57/16)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S, gezien de "Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio 's over een bosbouwstrategie voor de Europese Unie " (COM(1998) 649 def.) van 18 november 1998;

gezien de resolutie van de Raad van 15 december 1998 "Een bosbouwstrategie voor de Europese Unie() ";

gezien Verordening (EG) nr. 1257/1999 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) ();

gezien Verordening (EG) nr. 1261/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 21 juni 1999

betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling ();

gezien Verordening (EG) nr. 1262/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 21 juni 1999

betreffende het Europees Sociaal Fonds();

gezien de Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement -Klimaatverandering - Naar een Europese post-Kyotostrategie (COM(1998) 353 def.) van 3 juni 1998;

gezien de resolutie van het EP "Een bosbouwstrategie voor de Europese Unie "van 31 januari 1997());

gezien de aanbevelingen van het Comité van de Regio 's in zijn advies "Beheer, gebruik en bescherming van bossen in de EU "(CDR 268/97 fin) () van 10 december 1997;

gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité "Situatie en problemen van de bosbouw in de Europese Unie en mogelijkheden voor ontwikkeling van het bosbeleid" van 24 april 1997());

gezien het besluit van de Commissie van 23 november 1998 om het Comité hierover te raadplegen, overeenkomstig artikel 198 C, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

gezien het van 7 mei 1999 daterende besluit van zijn Bureau om commissie 2 "Land- en bosbouw, platteland, visserij" met de voorbereiding van het desbetreffende advies te belasten;

gezien het door commissie 2 op 30 september 1999 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 184/99 rev. 1) [rapporteurs: Perkkiö (FI, ELDR) en Bertrand (F, EVP)], heeft tijdens zijn 31 e zitting van 17 en 18 november 1999 (vergadering van 18 november) het volgende advies uitgebracht.

1. Achtergrond

1. 1. De Commissie heeft op 18 november 1998 een mededeling aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio 's gepubliceerd over een bosbouwstrategie voor de Europese Unie.

1. 2. De Commissie beoogt met deze mededeling een coherente schets voor een bosbouwstrategie voor de Europese Unie te presenteren en daarmee een antwoord te geven op de op 31 januari 1997 door het EP goedgekeurde resolutie over de bosbouwstrategie van de Europese Unie, waarin de Commissie verzocht wordt om met inachtneming van een aantal overwegingen en aanbevelingen binnen een termijn van 2 jaar na voornoemde datum een "voorstel van wetgeving voor een Europese strategie voor de bosbouw" in te dienen.

1. 3. In aansluiting op de discussie in het EP heeft het Economisch en Sociaal Comité op 24 april 1997 een advies uitgebracht over de "Situatie en problemen van de bosbouw in de Europese Unie en mogelijkheden voor de ontwikkeling van het bosbeleid ".

1. 4. Het Comité van de Regio 's heeft op 19 november 1997 een initiatiefadvies "Beheer, gebruik en bescherming van de bossen in de EU "uitgebracht, waarin het het belang van bossen voor regionale ontwikkeling en welzijn onderstreept. Verder zijn bosbouw en duurzame ontwikkeling van bossen in diverse CvdR-adviezen als thema aan de orde gekomen.

1. 5. De Raad heeft op 15 december 1998 een resolutie uitgebracht over een bosbouwstrategie voor de EU, voornamelijk gebaseerd op de analyse en richtsnoeren van de Commissie.

2. Inleiding

2. 1. Het totale bosareaal van de EU bedraagt ca. 130 miljoen ha, d. w. z. 36 %van de totale landoppervlakte van de EU. Ca. 87 miljoen ha daarvan is exploiteerbaar bos. Kenmerkend voor de bossen in Europa zijn de variatie in bio-klimatologische eigenschappen en diversiteit in bodemgesteldheid. De eigendomssituatie verschilt per regio. 65 %van de bossen in de EU is particulier bezit. De gemiddelde grootte van bosbedrijven bedraagt minder dan 5 ha. In Griekenland en Ierland is tweederde van de bossen in handen van de staat, terwijl in België, Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje lokale gemeenschappen een belangrijke rol spelen als bouseigenaar. Ook qua vormen van exploitatie en opbrengst van bossen zijn er grote regionale verschillen.

2. 2. De Commissie stelt in haar mededeling dat de bosbouwstrategie voor de EU in overeenstemming dient te zijn met internationaal goedgekeurde beginselen en verbintenissen. Verdere uitgangspunten van de bosbouwstrategie zijn de diversiteit en multifunctionaliteit van Europese bossen alsmede de erkenning dat ecologische, economische en maatschappelijke duurzaamheid noodzakelijk is.

2. 3. In de mededeling van de Commissie wordt de huidige situatie in de bos- en houtsector in de EU uiteengezet, een overzicht gegeven van de lopende EU-maatregelen voor bosbouw en in het kort beschreven hoe de bosbouwzaken geregeld worden op EU-niveau. Als specifieke onderwerpen in samenhang met bosbouw worden instandhouding van de biologische diversiteit van bossen, bevordering van het gebruik van hout als energiebron, belang van bossen voor het afremmen van het proces van klimaatverandering en boscertificering naar voren gehaald.

2. 4. Voornaamste uitgangspunten van de mededeling zijn:

- de huidige EU-maatregelen op bosbouwgebied,
- de door de Commissie voorgestelde bosbouwmaatregelen in de in het kader van Agenda 2000 goedgekeurde verordening betreffende plattelandontwikkeling,
- de door de Commissie voorgestelde EU-steunmaatregelen ter bevordering van landbouw en plattelandontwikkeling in de kandidaat-lidstaten in Midden- en Oost-Europa.

2. 5. De oprichtingsverdragen van de EU bieden geen rechtsgrondslag voor een te voeren gemeenschappelijk bosbouwbeleid. De in de strategie als hoofddoelstelling nagestreefde bevordering van duurzame ontwikkeling en duurzaam beheer van bossen dienen daarom met bijvoorbeeld nationale en regionale bosprogramma 's en andere, vergelijkbare instrumenten van de lidstaten nader te worden gedefinieerd en uitgevoerd. Ook EU-maatregelen kunnen hiervoor worden ingezet als dit overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel is en hierdoor een meerwaarde wordt bereikt.

2. 6. Beheer, instandhouding en duurzame ontwikkeling van bossen zijn in het huidige EU-beleid een essentieel thema op terreinen als landbouw en plattelandontwikkeling, milieu, handel, interne markt, onderzoek, industrie, ontwikkelingssamenwerking en energie.

2. 7. Gemeenschappelijke maatregelen worden, uitgaande van het subsidiariteitsbeginsel, in de EU-bosbouwstrategie nuttig geacht op gebieden als plattelandontwikkeling, bescherming van bossen tegen luchtvervuiling en bosbranden, ontwikkeling van een informatie- en communicatiesysteem voor de bosbouw, onderzoek en ontwikkeling en ontwikkelingssamenwerking.

2. 8. Bij de discussie over een bosbouwstrategie voor de Europese Unie zijn de lokale overheden op tweeërlei wijze betrokken, namelijk:

- enerzijds zijn zij belast met en verantwoordelijk voor het creëren en instandhouden van plaatselijke voorzieningen, met name op het platteland;
- anderzijds beheren zij bossen, waardoor ook zij een schakel in de "bosbouwketen" vormen.

3. EU-bosbouwstrategie: algemene standpunten

3. 1. Bosbouwbeleid: een nationale aangelegenheid

3. 1. 1. De verantwoordelijkheid voor het beheer van Europa 's bossen ligt in de eerste plaats bij de lidstaten. In

de verdragen tot oprichting van de EU zijn namelijk geen bepalingen opgenomen voor een gemeenschappelijk bosbouwbeleid. Als uitgangspunt geldt nadrukkelijk dat bosbouw en de daarmee samenhangende commerciële activiteiten door het spel van de vrije marktfactoren bepaald.

3. 1. 2. Ook de principes van duurzaam beheer en duurzame exploitatie van bossen worden in de praktijk d. m. v. nationale en regionale bosbouwprogramma 's en andere, vergelijkbare instrumenten op lidstaatniveau gedefinieerd en uitgevoerd. De EU-strategie moet dan ook worden gezien als een aanvulling op nationale bosbouwprogramma 's en heeft als doel ervoor te zorgen dat EU-maatregelen zoveel mogelijk effect hebben. EU-maatregelen kunnen o. a. worden ingezet ter ondersteuning van nationaal bosbouwbeleid waarmee uitvoering wordt gegeven aan internationale verdragen.

3. 1. 3. Ook zonder dat er een gemeenschappelijk bosbouwbeleid is, zijn beheer en exploitatie van bossen in het huidige EU-beleid belangrijke thema 's op terreinen als regionaal en milieubeleid. Wegens de cruciale rol van bosbouw op het vlak van plattelandsontwikkeling zijn bosbouwmaatregelen op EU-niveau vaak in het plattelandsbeleid opgenomen. De versnippering van bosbouwaangelegenheden over de diverse EU-beleidsterreinen en D-G. 's afhankelijk van het onderwerp, is er de oorzaak van dat op EU-niveau bosbouwmaatregelen en -principes in geen enkel verband in hun geheel worden beschouwd.

3. 1. 4. In de bosbouwstrategie wordt erop gewezen dat internationale verbintenissen inzake bosbouw het belang benadrukken van een efficiënte coördinatie tussen de diverse beleidsterreinen die van invloed zijn op de bosbouw. Coördinatie van de maatregelen ter bijvoorbeeld de bosbouw is geboden alsook een betere communicatie en meer samenwerking tussen de diverse actoren.

3. 1. 5. De EU kent een permanent comité voor de bosbouw, waarin vertegenwoordigers van de lidstaten en de Commissie zetelen, en twee adviescomités. De middelen voor de coördinatie van bosbouwzaken binnen de Commissie zijn zeer beperkt.

Ook de strategie bevat geen concrete maatregelen die hierin verandering brengen. Het Comité is van oordeel dat de Commissie meer middelen beschikbaar moet stellen voor de bos- en houtsector, om de voorgestelde bosbouwstrategie te kunnen uitvoeren. Wat betreft de interne coördinatie dient de Commissie de zaken zo goed mogelijk te verdelen tussen de bevoegde eenheden die op dit vlak werkzaam zijn.

3. 2. Duurzame bosbouw

3. 2. 1. Zoals in de mededeling wordt aangegeven, vormen de diversiteit en multifunctionaliteit van bossen alsmede de erkenning dat ecologische, economische en maatschappelijke duurzaamheid noodzakelijk is, de grondslag voor de EU-bosbouwstrategie. Deze uitgangsbasis kan juist worden geacht, mits rekening wordt gehouden met regionale verschillen qua structuur, exploitatievormen en eigendomsstructuren van bossen.

3. 2. 2. Ook in uiteenlopend internationaal verband heeft de EU zich verplicht tot economisch, ecologisch en maatschappelijk duurzame bosbouw. In 1992 zijn tijdens de VN-Milieu- en ontwikkelingstop in Rio de Janeiro principes goedgekeurd voor duurzame ontwikkeling en duurzame bosbouw. Deze bosbouwprincipes hebben, hoewel niet bindend, de afgelopen jaren de basis gevormd voor actieve, internationale bosbouwonderhandelingen, waaraan landen uit heel de wereld deelnemen.

3. 2. 3. De internationale discussie over bosbouwbeleid is in de jaren 1995-1997 voortgezet in het Intergouvernementele Panel voor bossen (IPF) (). Opvolger van dit panel is Intergouvernementeel VN-forum

voor bossen (IFF) (), dat tot het jaar 2000 de zaken zal waarnemen. Doel is tot een internationaal verdrag voor bossen te komen. Een dergelijk verdrag dient, voor zover mogelijk, juridisch bindend te zijn, om wereldwijd efficiënt aan bescherming, duurzaam beheer en duurzame exploitatie en ontwikkeling van bossen te kunnen werken. Ondanks aanbevelingen en eerder gesloten verdragen nemen de bosrijdommen en het bosareaal nog steeds af.

3. 2. 4. In Europees verband hebben landen zich tijdens de Europese ministeriële conferenties voor bosbouw (Straatsburg 1990, Helsinki 1993 en Lissabon 1998) verplicht tot het principe van duurzaam beheer en gebruik van bosrijdommen. In dit paneuropese proces worden duurzaam beheer en gebruik gedefinieerd als: Het beheer en gebruik van bossen met behoud van hun diversiteit, productiviteit, verjongingsvermogen, vitaliteit alsmede hun vermogen om nu en in de toekomst belangrijke ecologische, economische en maatschappelijke functies op lokaal, nationaal en mondiaal niveau te vervullen, zonder dat bij de uitoefening van deze bosbouwactiviteiten schade wordt toegebracht aan andere ecosystemen

3. 3. Economisch belang van de bos- en houtsector

3. 3. 1. In de mededeling van de Commissie wordt een overzicht gegeven van de bosrijdommen in de EU. Vergeleken met boreale en tropische bossen in andere delen van de wereld lijken deze onbelangrijk. Dit neemt niet weg dat de EU sinds de toetreding van Finland, Oostenrijk en Zweden de op een grootste producent van papier en gezaagd hout, de grootste importeur van bos- en houtproducten en de op twee na grootste exporteur van bos- en houtproducten in de wereld is.

3. 3. 2. Economisch gezien zijn de bosrijdommen van de EU dus van zeer grote betekenis. Momenteel bedraagt de waarde van de productie van de op bosbouw gebaseerde bedrijfstakken bijna 300 miljard euro en biedt de sector direct of indirect aan miljoenen mensen werk.

3. 3. 3. Het Comité is van mening dat het economisch belang van bossen niet goed uit de verf komt in de mededeling van de Commissie over de bosbouwstrategie. In het document wordt op verdienstelijke wijze het belang van bossen voor de plattelandontwikkeling, de instandhouding van de biodiversiteit en het milieu uiteengezet. Het belang van bossen vanuit het oogpunt van de houtproductie en de exploitatie van bosrijdommen blijft daarentegen onderbelicht.

3. 3. 4. Ook aan andere vormen van exploitatie van bossen wordt in de strategie te weinig aandacht besteed. Dit geldt met name voor de toeristische en recreatieve functie van bosgebieden, die regionaal gezien een zeer belangrijke rol kunnen spelen, onder ander vanuit het oogpunt van de werkgelegenheid.

3. 3. 5. De Commissie bereidt een mededeling voor over de houtverwerkende industrie en de verbetering van haar concurrentiepositie. Dit is een zeer actueel en interessant thema. De nu nog in aanwas zijnde bossen in Europa bieden de houtverwerkende industrie immers in principe het mogelijkheden tot capaciteitsvergroting. Daarnaast kunnen verhoging van de veredelingsgraad en ontwikkeling van nieuwe producten de toegevoegde waarde van ondernemingen in de bos- en houtsector aanzienlijk doen stijgen. Anderzijds plaatsen de marktwerking in de houtverwerkende industrie en de globalisering van de markt de actoren in de houtverwerkende industrie en de houtproducenten voor nieuwe situaties.

3. 3. 6. Zoals reeds eerder is geconstateerd, heeft de bos- en houtsector met de toetreding van Finland, Oostenrijk en Zweden economisch gezien aan belang gewonnen op EU-niveau. Bos- en houtsector en houtverwerkende industrie dienen in de EU dan ook meer als één geheel te worden beschouwd. Voor de economie en de werkgelegenheid is het cruciaal belang dat de houtverwerkende industrie in de EU van haar

concurrentievermogen behoudt..

3. 4. Agenda 2000 - hervorming

3. 4. 1. Hoeksteen van de strategie zijn de door de Commissie voorgestelde bosbouwmaatregelen in de in het kader van Agenda 2000 goedgekeurde verordening betreffende plattelandontwikkeling. De verordening, die in het voorjaar van 1999 werd goedgekeurd, omvat een uitgebreid pakket maatregelen voor plattelandontwikkeling, waarbij algehele maatschappelijke en economische ontwikkeling, werkgelegenheid, milieuaspecten en duurzame ontwikkeling centraal staan. De bosbouwmaatregelen in de verordening dienen als een onderdeel van dit geheel te worden gezien.

3. 4. 2. Bovengenoemde verordening stipuleert de voortzetting van vroegere EU-maatregelen en bevat een reeks nieuwe maatregelen waarmee duurzaam bosbeheer bevorderd kan worden en aan bepaalde zaken gewerkt kan worden, zoals instandhouding van de biologische diversiteit, tegengaan van klimaatverandering en gebruik van hout als energiebron. Verbetering van het bosmilieu zal één van de fundamentele voorwaarden voor verlening van EU-steun worden. Om de doelstellingen van de verordening te kunnen verwezenlijken dient er met name voor verenigingen van boscijbezitters en lokale instanties technische ondersteuning te komen voor het beheer van grote gebieden van via een uniforme visie beheerde bossen. Eén van de huidige bosbouwmaatregelen die absoluut dient te worden voortgezet, is bebossing in door de regio 's aan te wijzen gebieden met het oog op het ecologisch en regionaal-economisch belang van bossen.

Om de kosten en het langdurig uitblijven van opbrengsten in het aanvangsstadium op te vangen, zijn speciale steunprogramma 's geboden.

3. 4. 3. Het aantal steunmaatregelen voor de bosbouw neemt dankzij de hervorming toe. Er komt meer speelruimte voor nationaal beleid, hetgeen, mits het subsidiariteitsbeginsel en regionale verschillen in acht worden genomen, als positief kan worden beschouwd. Dit maakt het mogelijk in de nationale bestemmingsplannen voor de bosbouw per lidstaat accenten te leggen qua te ondersteunen doelen en omvang van de steun. Hoewel er in principe meer mogelijkheden komen om de bosbouw te steunen, hangt uitbreiding van de steun echter volledig af van de ontwikkeling van het financieel kader op nationaal niveau.

3. 4. 4. Door de hervorming neemt het aantal potentieel begunstigen toe, omdat koppeling van EU-steunmaatregelen aan uitoefening van landbouw ruimer wordt geïnterpreteerd. Dit betekent dat eigenaren van bosbouwbedrijven, verenigingen van boscijbezitters en gemeenten in aanmerking komen voor steun. Vooral in Duitsland, Frankrijk, Portugal en Spanje vormen de gemeenten een aanzienlijke groep.

3. 4. 5. Naast steun uit het Europees Oriëntatie- en garantiefonds voor de landbouw, waarvoor de verordening betreffende plattelandontwikkeling de regels vastlegt, komt de bos- en houtsector ook in aanmerking voor steun uit hoofde van het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds (ESF) . De nieuwe verordeningen die de voorschriften voor deze steun vastleggen, zijn eveneens in juni dit jaar goedgekeurd. Met middelen van het EFRO zouden renderende investeringen en infrastructuurprojecten, die een positief effect hebben op de werkgelegenheid en economische ontwikkeling in de steungebieden, financieel kunnen worden ondersteund. Te denken valt aan financiële steun voor de uitbouw van het wegennet in afgelegen gebieden, zodat er voldoende wegen komen en exploitatie van bosrijdommen ook rendement oplevert. Van het ESF zou de sector steun kunnen krijgen voor onder andere uitbreiding van scholing en opleiding op bosbouwgebied.

3. 4. 6. Volgens bepaalde bronnen heeft de EU in de periode 1994-1999 ruim 2,5 miljard euro aan steun ter

bijvoorbeeld de bosbouw in de EU uitgegeven. Deze steun is hoofdzakelijk naar Zuid-Europa gegaan, vooral naar Spanje, maar ook naar Duitsland, Frankrijk en Ierland. Ongeveer de helft van de EU-steun is gebruikt voor programma 's voor bebossing van landbouwareaal. De andere helft is besteed aan maatregelen ter verbetering van de efficiëntie van de bosbouw, ontwikkeling van de afzet, bescherming van het milieu en voor het herstellen van schade aan de natuur.

3. 4. 7. De hervorming van Agenda 2000 biedt nieuwe EU-steunmogelijkheden. Een lacune in de bosbouwstrategie is dat niet is nagegaan wat de algehele effecten van de tot dusverre genomen EU-maatregelen ter bijvoorbeeld de bosbouw zijn.

Om het steunbeleid te kunnen evalueren, is het essentieel om te weten:

- hoeveel EU-steun in totaal is uitgegeven aan de bosbouw,
- hoe de EU-steun verdeeld is en wat de effecten op regionaal niveau zijn en
- -of de gewenste resultaten zijn bereikt.

3. 4. 8. Als gemeenschappelijke EU-doelstelling dient te worden nagestreefd dat EU-middelen zo efficiënt mogelijk worden besteed. Een betere follow-up van de EU-steunmaatregelen in het vervolg moet de nodige mogelijkheden bieden om de effecten van de EU-steunmaatregelen te analyseren en steunregelingen te ontwikkelen. Het Comité acht het belangrijk dat in het steunbeleid voor bosbouwprogramma 's de principes van een goede marktwerking en efficiënte mededinging in de bos- en houtsector in acht worden genomen.

3. 5. Factoren die een bedreiging vormen voor bossen

3. 5. 1. EU-maatregelen zijn met name nodig ter bestrijding van factoren die een bedreiging vormen voor bossen. De belangrijkste daaronder zijn zich over grote afstanden verspreidende en grensoverschrijdende luchtvervuiling en bosbranden. Lokaal en regionaal kan zo iets zeer negatieve gevolgen hebben. Voor de bestrijding van luchtvervuiling en bosbranden zijn nationale maatregelen het belangrijkste, de EU ondersteunt deze onder meer met in het kader van de hervorming van Agenda 2000 voorgestelde maatregelen. Het Comité acht deze steunmaatregelen van zeer groot belang.

3. 5. 2. Bossen spelen een specifieke rol in het afremmen van het proces van klimaatverandering. Oorzaak van klimaatverandering zijn broeikasgassen. Koolstofdioxide is daarvan het belangrijkste. Bossen in aanwas binden koolstof en fungeren aldus als een soort koolstofopnamepunt. Het binden van koolstof kan worden bevorderd door verbetering van de bescherming en het beheer van bossen, uitbreiding van het bosareaal, vervanging van fossiele brandstoffen door uit duurzaam bosbeheer verkregen hout en vervanging van energie verslindende producten door houtproducten.

3. 5. 3. Met de goedkeuring van het Protocol van Kyoto heeft de EU zich verplicht tot een reductie van de uitstoot van broeikasgassen. De Commissie heeft met betrekking tot dit protocol een mededeling gepubliceerd "Klimaatverandering - Naar een Europese post-Kyotostrategie".

3. 6. Gebruik van hout als energiebron

3. 6. 1. Een grootschaligere toepassing van hout als energiebron leidt tot reductie van de uitstoot van

koolstofdioxide bij de energieproductie en tot een hogere graad van zelfvoorziening op het vlak van de energieproductie. Tevens worden voorwaarden geschapen voor nieuwe bedrijfsactiviteiten, vooral in het MKB, en wordt de werkgelegenheid gestimuleerd. Bovendien heeft de houtoogst voor energiedoeleinden positieve effecten op de economie en het bosbeheer.

3. 6. 2. De EU wil in haar energiebeleid het gebruik van hernieuwbare energiebronnen stimuleren. Dit veronderstelt onder meer een aanzienlijke toename van de op hout gebaseerde energieproductie. De Commissie kan de ontwikkeling van technische know how op dit gebied bevorderen door onder andere onderzoek alsook onderwijs en opleiding op dit gebied te ondersteunen. Met middelen uit de structuurfondsen zou verder onder andere de toepassing van hernieuwbare energiebronnen op nieuwe plaatsen en de oprichting van ondernemingen op dit gebied bevorderd kunnen worden.

3. 7. Certificering

3. 7. 1. Centraal thema in de huidige bosbouwdiscussie is het opzetten van een milieukeurstelsel. Ook in de door de Commissie uitgebrachte mededeling over een bosbouwstrategie kan dit onderwerp niet onbesproken blijven. Met boscertificering wordt een procedure bedoeld waarbij een derde, onafhankelijke partij een bewijs verstrekt dat bossen die dit certificaat dragen, duurzaam beheerd worden. Doel van de certificering is consumenten en klanten te informeren dat het hout dat als grondstof is gebruikt voor de door hen gekochte producten afkomstig is uit duurzaam beheerde en geëxploiteerde bossen.

3. 7. 2. Internationaal gezien staat het bosbeheer in Europa op een zeer hoog niveau. Gestreefd wordt met name in de jaren '90 de principes van duurzaam beheer en gebruik van bossen een essentiële rol te laten spelen in de besluitvorming en planning op bosbouwgebied. Met bijvoorbeeld certificering kan de positieve ontwikkeling in de praktijk van de bosbouw worden weergegeven en aldus de verkoop van houtproducten worden bevorderd.

3. 7. 3. Er zijn twee stelsels die voor certificering van bossen in Europa gebruikt zouden kunnen worden. Het door bouseigenaren en houtverwerkende industrie gepropageerde paneuropese PEFC-merk en het door milieuorganisaties al eerder ontwikkelde FSC-stelsel. Europese bouseigenaren hebben het FSC-stelsel over het algemeen niet geaccepteerd, omdat het hen niet toepasselijk is op de kleinschalige particuliere bosbouw in Europa. Dit neemt niet weg dat het stelsel in een aantal delen van Europa van kracht is. Momenteel wordt eraan gewerkt om het stelsel beter aan te passen aan de situatie in Europa.

3. 7. 4. Bij het PEFC-merk wordt in paneuropees verband ernaar gestreefd een overkoepelend systeem voor de in de lidstaten te ontwikkelen certificeringsstelsels op te zetten. Zo kan rekening worden gehouden met de situatie in elk land. In het algemeen staat men positief tegenover de ontwikkeling van een dergelijk PEFC-stelsel. Het is evenwel wenselijk, dat milieuorganisaties betrokken worden bij het opzetten van het stelsel.

3. 7. 5. De Commissie juicht in de mededeling de ontwikkeling van een paneuropees certificeringsstelsel toe. Als onderdeel van de bosbouwstrategie overweegt de Commissie aanvullende maatregelen, bijv. juridische instrumenten voor de harmonisering van basisvoorwaarden voor vrijwillige certificerings- en keurmerkinitiatieven. Men dient echter wel voor ogen te houden dat certificeringsinitiatieven uitsluitend een zaak van marktpartijen zijn.

3. 7. 6. Het Comité is van oordeel dat de bos- en houtsector en de houtverwerkende industrie baat hebben bij de ontwikkeling van een certificeringsstelsel voor bossen. Certificering is een efficiënt communicatiemiddel om aan te geven op wat voor een hoog niveau het bosbeheer in Europa staat. Het stelsel dient rekening te houden

met de kleinschaligheid van de bosbouw in Europa en de regionale verschillen in de structuur, eigendomsverhoudingen en exploitatievormen van bossen. Te verwachten is dat in de toekomst ook andere natuurlijke rijkdommen een item worden in de certificeringsdiscussie. Daarbij komen dan de met boscertificering opgedane ervaringen goed van pas.

3. 8. Bruikbare en uniforme gegevens inzake Europa 's bossen.

3. 8. 1. Onderdeel van de strategie is de totstandbrenging van een informatie- en communicatiesysteem voor de bos bouw (Efics) . Doel is vergelijkbare, objectieve informatie te verkrijgen over de bos- en houtsector in de EU. In het stelsel zal relevante informatie over EU-maatregelen ter bijvoorbeeld de bosbouw en basisinformatie over nationaal en regionaal bosbouwbeleid en programma 's in de lidstaten worden opgenomen. Verder zullen gegevens worden verzameld en analyses worden gemaakt van de toekomstige ontwikkelingen in de bos- en houtsector vanuit het oogpunt van de handel, industrie, werkgelegenheid en het milieu.

3. 8. 2. De doelstellingen zijn ambitieus. Anderzijds wordt de behoefte aan uniforme informatie steeds groter, of het nu gaat om de toepassing van paneuropese criteria en indicatoren voor duurzame bosbouw, follow-up gegevens in verband met factoren die een bedreiging vormen voor bossen, ontwikkeling van certificeringsstelsels of beoordeling en follow-up van EU-maatregelen.

3. 8. 3. Het Comité juicht activiteiten om de kwaliteit en beschikbaarheid van gegevens over maatregelen te verbeteren toe. Dit biedt mogelijkheden om op de diverse niveaus communicatiesystemen te ontwikkelen met behulp waarvan volgens de samenwerking tussen de verschillende actoren in de bos- en houtsector verbeterd kan worden en betere basisinformatie omtrent deze sector verstrekt kan worden, onder meer aan het grote publiek.

4. Conclusies

4. 1. Het Comité is van oordeel dat duurzaamheid het uitgangspunt voor bosbeheer en exploitatie van bossen moet zijn. Daarbij dient zowel met economische als met ecologische en maatschappelijke aspecten rekening te worden gehouden.

4. 2. Het Comité benadrukt dat het belang van en de situatie in de bos- en houtsector en houtverwerkende industrie alsook de meest voorkomende exploitatievormen in bosgebieden per regio aanzienlijk variëren. Men doet er daarom goed aan in bosbouwaangelegenheden het subsidiariteitsbeginsel te hanteren m.a.w. elke lidstaat zijn eigen bosbouwbeleid te laten uitstippelen.

4. 3. Daar bosbouw toch al in diverse contexten aan de orde komt in het EU-beleid, acht het Comité het verder van belang dat er naast het nationaal beleid een gemeenschappelijke bosbouwstrategie op EU-niveau komt. Om deze strategie te kunnen verwezenlijken, dient de Commissie meer middelen beschikbaar te stellen ter bijvoorbeeld de bos- en houtsector en de coördinatie tussen de actoren versterken, onder meer door versterking van de positie van het Permanent Comité voor de bosbouw.

4. 4. Het Comité is van mening dat de Commissie op verdienstelijke wijze het belang van bossen voor de plattelandontwikkeling, de instandhouding van de biodiversiteit en het milieu uiteen heeft gezet. Het belang van de economische exploitatie van bossen blijft daarentegen onderbelicht. Exploitatie van hout- en andere bosrijdommen vormt echter in grote delen van het bosareaal de belangrijkste vorm van exploitatie. Daardoor is de instandhouding van bossen verzekerd als bron van welvaart en werkgelegenheid in Europa. Regionaal

gezien zijn bossen ook een belangrijke economische factor vanwege hun toeristische en recreatieve functie. Het belang van bossen dient ook in de EU-steun voor onderzoek in de bos- en houtsector tot uiting te komen. Zo dient de "keten van het hout in de bosbouw", die o. m. via het Fairprogramma werd gecreëerd en gerealiseerd, ook tijdens de verdere O & TO-activiteiten de nodige aandacht te krijgen

4. 5. Door het gebruik van hout als energiebron, en alle daaruit voortvloeiende positieve gevolgen voor bijvoorbeeld de reductie van de uitstoot van broeikasgassen, neemt het belang van bossen voor de economie en de werkgelegenheid toe. De Commissie dient de ontwikkeling van technische know how op dit gebied te bevorderen door onderzoek en onderwijs dienaangaande te ondersteunen.

4. 6. Het Comité acht het van belang dat de Commissie de resultaten en regionale effecten van de tot dusverre genomen EU-bosbouwmaatregelen nauwkeuriger onderzoekt. Ook een actieve follow-up met betrekking tot de realisatie van de doelstellingen van de in het kader van de hervormingsvoorstellen van Agenda 2000 in te voeren bosbouwmaatregelen is wenselijk. Volgens het CvdR dient de aan de bos- en houtsector te verlenen steun een restrictief karakter te krijgen en zodanig van opzet te zijn dat hierdoor de mededinging niet in het gedrang kan komen en het vrije spel der marktfactoren niet wordt belemmerd. Wel dient hierbij rekening te worden gehouden met het feit dat de bos- en houtsector niet altijd aan de hand van economische criteria kan worden beoordeeld. Zo zijn er bepaalde berg- c.q. geomorfologisch gevoelige regio 's waar de belangrijkste functie van bossen eruit bestaat als bodembescherming te dienen en omliggende gebieden te vrijwaren van aardverschuivingen, lawines en overstromingen.

4. 7. Gezien de belangrijke rol die de EU speelt bij het sturen en regelen van internationale bosbouwaangelegenheden, is het Comité van mening dat de EU expliciet ernaar dient te streven wereldwijd tot een net zo hoog niveau van duurzame bosbouw te komen als in de EU.

4. 8. Het Comité juicht de ontwikkeling van vrijwillige certificeringsstelsels toe. Met bijvoorbeeld certificaten kan immers het hoge niveau van bosbeheer in Europa worden aangegeven en aldus de verkoop en het concurrentievermogen van houtproducten worden bevorderd. Certificeringsstelsels dienen rekening te houden met de kleinschaligheid van de bosbouw in Europa en de regionale verschillen in de structuur, eigendomsverhoudingen en exploitatievormen van bossen. Het Comité stelt nadrukkelijk dat de Commissie bij haar maatregelen ter harmonisatie van de certificeringsstelsels voor bossen rekening dient te houden met het feit dat de stelsels op vrijwillige participatie gebaseerde, marktgerichte instrumenten zijn waarbij producenten, industrie en afnemers van houtproducten de eigenlijke actoren zijn.

4. 9. Het Comité onderstreept dat het belangrijk is een Europees informatie- en communicatiesysteem voor de bos- bouw (Efics) te ontwikkelen, met behulp waarvan alomvattende en uniforme informatie kan worden vergaard over de bos- en houtsector in Europa. De algemene communicatie en voorlichting zijn hiermee gebaat.

Brussel, 18 november 1999.

De voorzitter van het Comité van de Regio 's
Manfred DAMMEYER

Voetnoten:

- (1) PB L 160 van 26. 6. 1999, blz. 80.
- (2) PB L 161 van 26. 6. 1999, blz. 43.
- (3) PB L 161 van 26. 6. 1999, blz. 48.
- (4) PB L 55 van 24. 2. 1997, blz. 22.
- (5) PB C 64 van 27. 2. 1998, blz. 25.
- (6) PB C 206 van 7. 7. 1997, blz. 128.
- (7) IPF, Intergovernmental Panel on Forests
- (8) IFF, Intergovernmental Forum on Forests.
- () PB C 56 van 26. 2. 1999, blz. 1.

Voor vragen en/of opmerkingen over EMIS kunt u mailen naar emis@vito.be

Copyright © [VITO](http://www.vito.be) 02/03/2000

Ontwerp [EMIS](http://www.emis.vito.be).